

УДК 330.332.02

ІНВЕСТИЦІЇ В ЛЮДСЬКИЙ КАПІТАЛ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

INVESTMENT IN HUMAN CAPITAL IN GLOBALIZATION CONDITIONS

*канд. екон. наук М.Ю. Манухіна, канд. екон. наук М.А. Мельнік,
канд. екон. наук О.М. Розмислов, канд. екон. наук І.В. Тацій*

*Східноукраїнський національний університет імені
Володимира Даля (м. Северодонецьк)*

*PhD (Econ.) M.Y. Manukhina, PhD (Econ.) M.A. Melnik,
PhD (Econ.) A.N. Rozmyslov, PhD (Econ.) I.V. Tatciy
Volodymyr Dahl East Ukrainian National University (Severodonetsk)*

В сучасних умовах конкурентні переваги економіки, можливості її модернізації безпосередньо визначаються накопиченим в країні та задіяним людським капіталом. Саме люди з освітою, кваліфікацією, професійним досвідом визначають можливості та межі необхідних змін. З цього випливає, що пріоритетними джерелами економічної динаміки є інвестиції в людину.

Дослідженню різних аспектів інвестування у людський капітал присвячені наукові праці таких відомих вчених, як В.П.Антонюк, Д.П.Богиня, О.А.Грішнова, М.І.Карлін, А.М.Колот, М.В.Семикіна та інших.

Людські ресурси можна вимірювати як кількісними, так і якісними показниками. Чисельність людей, частка економічно активного населення, тощо є, по суті, кількісними характеристиками. Якісні показники – це майстерність, професіоналізм, компетентність, вмотивованість і подібні характеристики, які впливають на якість праці людини, сприяючи зростанню її продуктивності. Витрати, спрямовані на покращення цих характеристик, з повним правом можна назвати інвестиціями в людський капітал.

На думку багатьох економістів існують «три основні види інвестицій в людський капітал: витрати на освіту, витрати на охорону здоров'я та витрати на мобільність» [1, с.3]. Крім цього відповідно до основних активів людського капіталу, до інвестицій відносять також витрати на пошук економічно значимої інформації, виховання дітей.

Інвестиції в людський капітал можуть здійснювати держава, недержавні організації, міжнародні фонди, регіони, освітні заклади, підприємства, сім'ї та окремі громадяни.

Необхідною умовою ефективності інвестування людського капіталу на рівні держави, регіонів та підприємств є раціональне розуміння і прихильне ставлення до нарощення людського капіталу з боку його майбутніх

власників.

У зв'язку з цим особливої ваги набуває необхідність створення в суспільстві позитивного іміджу освіченості, професіоналізму, високої кваліфікації.

Особливо це важливо для України на сучасному етапі розвитку, бо на всіх рівнях управління в нашому суспільстві все ще не відбулося переорієнтації з матеріально-речових на людський чинник економічного зростання.

У «Стратегії інноваційного розвитку України на 2010-2020 рр.» наголошується, що «інновативність економіки залежить від творців інновацій, їх кваліфікації, інноваційної культури та мотивації» [2], тобто від тієї частини людського ресурсу, що зорієнтована та високомотивована на досягнення конкретних цілей у виробництві та поширенні інновацій.

Процеси глобалізації істотно впливають на зміст і темпи формування нових типів соціально-економічних відносин у сучасному суспільстві і розвитку людського капіталу.

Глобалізація економіки впливає на ринок людського капіталу в двох аспектах. По-перше, через міграційні потоки та посилення попиту на робочу силу з України транснаціональними і міжнародними компаніями, що спричиняє поступову трансформацію нашого ринку праці, інтеграцію з ним. По-друге, глобалізація економіки впливає на ринок праці України опосередковано через різноманітні канали і чинники, до яких слід віднести: прямі іноземні інвестиції і міжнародну торгівлю, зміну курсу національної валюти, зміну цін на міжнародних ринках на товари і послуги.

Глобалізація створює принципово нове зовнішнє середовище для інвестиційної діяльності. На жаль, у державній інвестиційній політиці України недостатньо враховуються глобалізаційні тенденції, їй не вистачає системності.

Серед основних пріоритетів держави у сфері інвестицій у людський капітал можна назвати «розвиток людини як потенційного виробника науково-технічних і соціальних інновацій» [3, с.133].

Таким чином, в умовах розвитку сучасної знаннєвої економіки будь-які процеси необхідно розглядати з урахуванням чинника глобалізації. Стосовно досліджуваної проблеми вплив глобалізації стосується перш за все напряму, що пов'язаний із розвитком освітньої галузі, яка б сприяла подальшій підготовці фахівців у відповідності до сучасних соціальних запитів.

[1] Грішнова О.А. Людський капітал: формування в системі освіти і професійної підготовки: монографія / О.А.Грішнова.-К.:Т-во«Знання», КОО, 2001.- 254 с.

[2] Стратегія інноваційного розвитку України на 2010-2020 рр. в умовах глобалізаційних викликів (17 червня 2009 р.) [Електр.ресурс] / Комітет Верховної Ради з питань науки і освіти.-Режим доступу: <http://kno.rada.gov.ua/komosviti/control/uk/publish/article>

[3] Ільїч Л.М. Людський капітал інноваційної діяльності: проблеми підготовки, залучення й утримання талантів / Л.М.Ільїч// Регіональна економіка. – 2014.-№4.-С.127-135.